

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great
Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM
PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI YA 12

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U
THOMA (FAL)

BAMMBIRI LA VHURARU (P3)

LARA 2017

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: Awara 2½

Bammbiri ili li na masiatari a 6.

NDAELA NA MAFHUNGOTHANGELI

1. Heli bammbiri li na KHETHEKANYO THARU:

KHETHEKANYO YA A:	Maanea	(50)
KHETHEKANYO YA B:	Zwibveledzwa Zwilapfu zwa Vhudavhidzani	(30)
KHETHEKANYO YA C:	Zwibveledzwa Zwipfufhi zwa Vhudavhidzani/ zwa Tsumbedzi/zwa Mafhungo	(20)

2. Phindulani mbudziso NTHIHI u bva kha khethekanyo INWE na INWE.
3. Nwalani nga luambo lune na khou lingwa ngalwo.
4. Thomani khethekanyo INWE na INWE kha siatari LISWA.
5. Ni fanela u pulana (tsumbo: mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/maipfi a re khii na zwiwe), u vhalulula na u sedzulusa mushumo wanu. Pulane yanu i tea u RANGELA maanea.
6. U pulana hothe hu tea u sumbedzwa nga u ralo. Ni eletshedzwa u thutha pulane yothe nga u tala mutalo u budekanyaho khayoy.
7. Ni eletshedzwa lwa tshothe uri ni shumise ndangatshifhinga iyi yo anganywaho:
KHETHEKANYO YA A:	Henefha kha minetse ya 80
KHETHEKANYO YA B:	Henefha kha minetse ya 40
KHETHEKANYO YA C:	Henefha kha minetse ya 30
8. Nomborani phindulo dzanu sa zwe thoho dza nomboriswa zwone kha bammbiri la mbudziso.
9. Nani phindulo INWE na INWE thoho yo teaho.
10. Musi ni tshi vhala tshivhalo tsha maipfi, maipfi a re kha thoho ye na nanga ha tei u katelwa kha itsho tshivhalo.
11. Nwalani nga vhudele nahone zwi no vhalea.

KHETHEKANYO YA A: MAANEA**MBUDZISO 1**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha 250 u ya kha 300.

- 1.1 Duvha heli li ḍo dzula li muhumbuloni wanga. [50]
- 1.2 Vhuḍi vhu ḍiswaho nga u furalela khonani mmbi. [50]
- 1.3 Ha shaea pfano shangoni ndi muḷano. [50]
- 1.4 Vhuḍi na vuvhi ha thelevishini kha vhagudiswa. [50]
- 1.5 A hu na zwivhuya zwe demokirasi ya ḍisa fhano Afrika Tshipembe. Taṭani. [50]
- 1.6 Taḷelani zwifanyiso zwi tevhelaho nga vhuronwane uri ni ḍo kona u ṛwala maanea ane a anana nazwo. Maanea aṅu ni a ṛee ṭhoho yo teaho:

1.6.1

[Tshi bva kha: Inthanethe]

[50]

1.6.2

[Tshi bva kha: Inthanethe]

[50]

1.6.3

[Tshi bva kha: Inthanethe]

[50]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A:

50

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA VHUDAVHIDZANI**MBUDZISO 2**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha nna dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu vhe maipfi a u bva kha 120 u ya kha 150.

2.1 VHURIFHI HA TSHIOFISI (NDIVHUWO)

Tshititshi tsha radio ya vhuḡponi ha haḡnu tsho lambedza vhana vha shayaho vha no wanala tshikoloni tshine na dzhena khatsho nga zwienda. Inwi nḡwalelani mulanguli wa tshititshi itsho luḡwalo ni tshi khou livhuwa zwe tshititshi itsho tsha ita.

[30]**2.2 NGANEAVHUTSHILO YA MUFU**

Khonani yanu yo lovha, vha muḡta vho vhea fhulufhelo laḡvho loḡthe kha inwi siani la nganeavhutshilo. Inwi thusani vha muḡta nga u nḡwala nganeavhutshilo iyo.

[30]**2.3 TSEDZULUSO**

Hu na bugu ye na i vhalḡ na wana no guda zwinzhi malugana na buḡo line na ḡoḡa u tevhela lone. Nḡwalani tsedzuluso ya bugu iyo ni tshi sumbedza ndeme ya buḡo line na ḡoḡa u tevhela lone.

[30]**2.4 INTHAVIYU**

Tshikoloni tsha haḡnu hu na vhagudiswa vho dzhenelelaho muḡtatisano wa mitambo ya sialala. Vho swika kha makhaulatshele a mitambo iyo vha kunda. Inwi sa muranghaphanda wa khorombusi ya vhagudiswa no ita inthaviyu navho nga ha gundo ilo.

Nḡwalani inthaviyu ye na i fara na avho vhugudiswa.

[30]**THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 30**

**KHETHEKANYO YA C: ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI/
ZWA TSUMBEDZI/ZWA MAFHUNGO****MBUDZISO 3**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu tea u vha maipfi a u bva kha 80 u ya kha 100.

3.1 KHUNGEDZELO

Mukomana waṅu u kha ḍi tou bva u phasa ngudo dzawe dza vhudokotela, o vula sedzharḱ ine vhathu a vha athu u ḍivha nga hayo. Inwi ṅwalani khungedzelo ine khayḱ na vha ni tshi khḱu ḍivhadza vhathu nga hayo khathihi na zwivhuya zwayo.

[20]**3.2 DAYARI**

Yunivesithi ya tsini yo humbela zwickolo zwa sekondari u rumela mugudiswa muthihi uri a ye u gudiswa iṅwe ya thero dzi no khḱu dzindela vhagudiswa. Inwi no nangwa nga tshikolo tsha haṅu u dzhenela ngudo idzo.

ṅwalani dayari ya maḍuvha maṅanu a musi no dalela yunivesithi iyo ni tshi dodombedza zwoṱhe zwo bvelelaho.

[20]**3.3 MASIA**

No dzudzanya vhuṱambo ha u pembelela ḍuvha laṅu la mabebo. No ramba khonani yaṅu u vha tshiambi tsha ḍuvha. Ha ḍivhi hune na dzula hone.

Muṅwaleleni masia u bva ḍoroboni ya tsini na ha haṅu u swika hune na dzula hone.

[20]

ṰHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C:	20
MARAGAGUṰE:	100